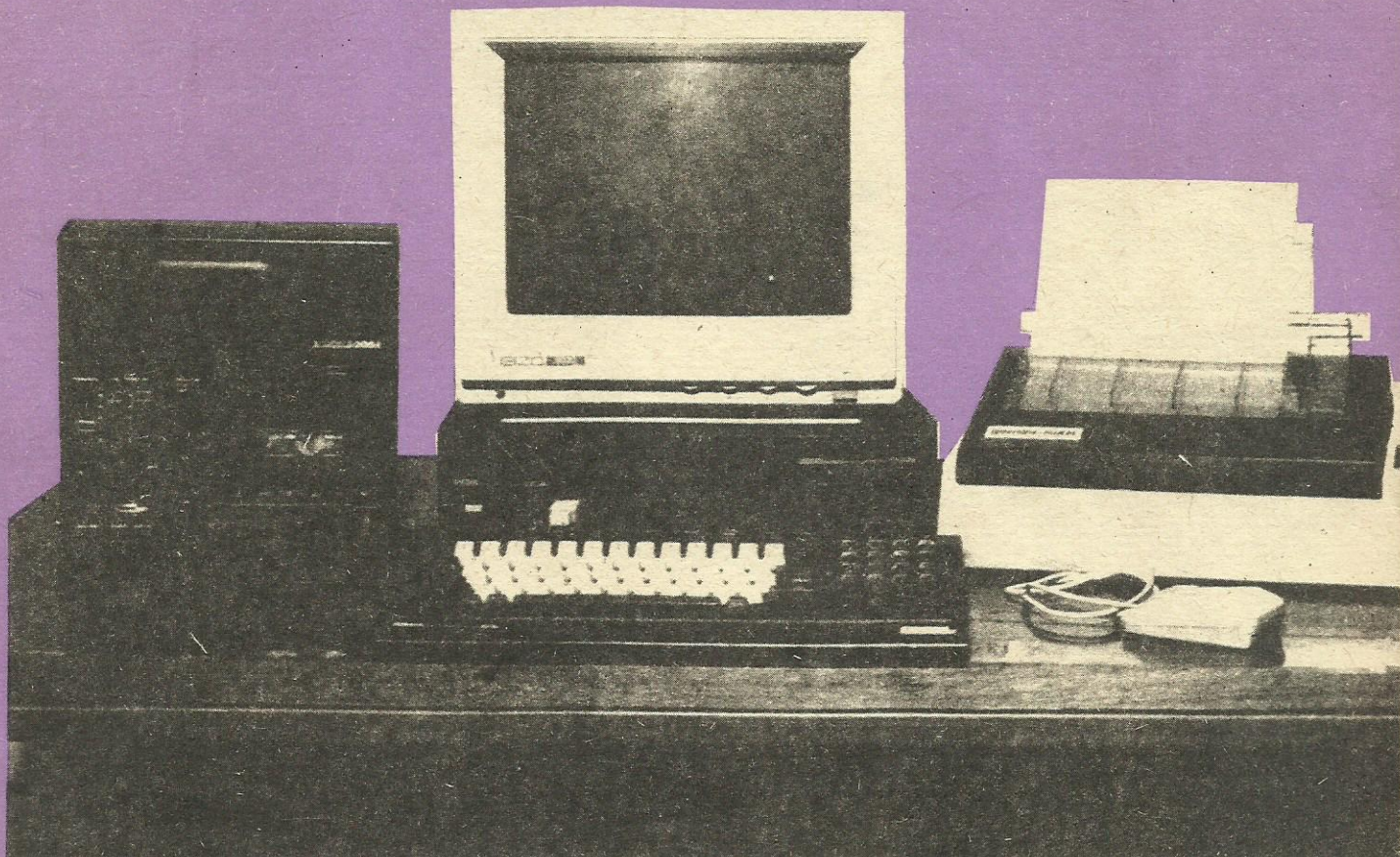

БУХгалтерський ОБЛІК і АУДИТ

- БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК,
АУДИТ І РИНОК:
ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА
- БІБЛІОТЕКА АУДИТОРА
- КОНСУЛЬТАЦІЇ
З БУХГАЛТЕРСЬКОГО
ОБЛІКУ
- ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ,
АНАЛІЗУ І АУДИТУ
В УМОВАХ
ЗАСТОСУВАННЯ ЕОМ
- ОФІЦІЙНІ МАТЕРІАЛИ

1/94

3

БУХгалтерський ОБЛІК і АУДИТ

1 1994

ЩОМІСЯЧНИЙ ЖУРНАЛ
ВИДАЄТЬСЯ
З 1 СІЧНЯ 1994 РОКУ

ДО ЧИТАЧІВ	2	
БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК, АУДИТ І РИНОК: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА	3	<i>Пархоменко В.</i> Бухгалтерський облік в Україні: аспекти розвитку
	4	<i>Кузьмінський А., Сопко В., Єфіменко В., Голов С., Бімані Е.</i> Концепція національного плану рахунків бухгалтерського обліку в Україні
	9	У комісіях Верховної Ради України
	11	<i>Лучко М., Остапчук М.</i> Бухгалтерський облік в умовах інфляції
БІБЛІОТЕКА АУДИТОРА	15	
КОНСУЛЬТАЦІЇ З БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ	18	<i>Бабич В.</i> Облік цінних паперів
ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ І АУДИТУ В УМОВАХ ЗАСТОСУВАННЯ ЕОМ	21	<i>Завгородній В.</i> Загальні принципи організації бухгалтерського обліку, економічного аналізу і внутрішнього аудиту в умовах застосування ПЕОМ і функціонування АРМ бухгалтера
ОФІЦІЙНІ МАТЕРІАЛИ	29	Наказ Міністерства фінансів України від 9 серпня 1993 р. № 55. «Про затвердження обсягу і форм річного бухгалтерського звіту підприємства і інструкції про порядок їх заповнення»
	30	Інструкції про порядок заповнення форм річного бухгалтерського звіту підприємства
	43	Положення про порядок сертифікації громадян України, які мають намір займатися аудиторською діяльністю

Редакційна колегія:
Калюжна Є. Л. (головний редактор),
Волочай М. П.,
Волошин А. М.,
Гетьман В. Д.,
Головач В. В.,
Єна В. Ф.,
Житна І. П.,
Ігнатенко М. С.,
Кузьмінський А. М.,
Линник В. Г.,
Мних Є. В.,
Пархоменко В. М.,
Самборський В. І.,
Сопко В. В.,
Труш В. Є.,

Художній редактор
Хороший І. Г.
Технічний редактор
Трофімова Т. І.
Коректор
Камінська Н. Г.

Підписано до друку 22.12.93.
Формат 60 x 84 1/8.
Папір друк. № 1.
Гарнітура Універс.
Друк офсетний.
Умов. друк. арк. 5,11.
Обл.-вид. арк. 6,80.
Умов. фарбовідб. 5,66.
Замовлення 7043

Комп'ютерна верстка
зроблена фірмою
IDM Ltd Co
тел. (044) 441-1367
факс (044) 517-8197

Віддруковано на орендному
виробничо-проектному
підприємстві «Укртипроект»
252057, м.Київ-57,
вул.Ежена Пот'є, 12

© Товариство з обмеженою
відповідальністю
«Екаунтінг», 1994

- повноти відображення господарської діяльності, господарських фактів — явищ і процесів;
- справжності (дійсності);
- ясності (виразності);
- порівняльності;
- постійності;
- безперервності;
- обережності;
- брутозвітності;
- індивідуальної оцінки засобів і розрахунків;
- хронологічного розмежування в часі.

Розділ 3. Річний звіт (повний обсяг)

Загальні правила складання річного звіту.

Структура балансу і зміст окремих його статей: грошових, матеріальних, нематеріальних, цінних паперів, основних засобів, джерел (власних, позичених), результатів тощо.

Загальні питання і методи оцінки запасів, ресурсів, майна тощо. Методика оцінки окремих видів цінностей: оцінки придбаних і самостійно виготовлених матеріальних цінностей. Методика визначення збитків від зниження цін чи зміни їх на ринку.

Оцінка коштів, які утворюють джерела засобів господарювання: особливості оцінки окремих ресурсів.

Методика оцінки за інвентаризацією майна, розрахунками, джерелами функціонування.

Методика складання фінансового звіту про результати діяльності господарського формування. Зміст окремих статей фінансового звіту. Додатки.

Пояснювальна записка.

Скорочений річний звіт.

Об'єднаний (консолідований) річний звіт.

Розділ 4. Спрощений річний звіт

Загальні вказівки щодо спрощеного річного звіту.

Структура, масштаби, оцінки.

Зміст спрощеного річного звіту.

Загальні правила оцінки окремих статей спрощеного звіту.

Підтвердження даних (показників) спрощеного звіту матеріалами інвентаризації.

Розділ 5. Опублікування даних звітності

Депонування річного звіту.

Опублікування даних звіту відкритим друком.

Розділ 6. Аудіювання (ревізія даних звіту)

Обов'язковість аудіювання і його цілі.

Розділ 7. Ідентифікація бухгалтерського обліку

Подвійна (двоїста) бухгалтерія.

Єдиний рахунковий план (план рахунків).

Робочий план рахунків господарства.

Спрощена бухгалтерська система (одинарна бухгалтерія).

Правила переходу від одинарної до подвійної системи бухгалтерського обліку (або навпаки).

Заключні роботи (звітність, балансове узагальнення тощо).

Принцип доказовості (документування) та дисципліна доказовості (документування).

Бухгалтерська доказовість (документація).

Розділ 8. Правова відповідальність

Відповідальність за порушення правил (слід застосувати цивільний кодекс).

Розділ 9. Державний комітет у справах бухгалтерського обліку

Створення комітету.

Комітет складається з спеціалістів-бухгалтерів.

Голову цього комітету призначає міністр фінансів.

Завдання комітету.

Функціонування комітету.

Розділ 10. Заключні розпорядження

Розділ 11. Додатки

1. Форма річного балансу.

2. Форма річного фінансового звіту.

3. Форма консолідованого річного звіту.

Автор: В. Сопко, д-р. екон. наук, проф., Київський державний економічний університет

М. Лучко, М. Остап'юк, канд. екон. наук, доц., Тернопільський інститут народного господарства

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК В УМОВАХ ІНФЛЯЦІЇ

Питання побудови бухгалтерського обліку є одним з найактуальніших в умовах переходу до ринкових засад ведення господарства. Відсутність фондового матеріально-технічного постачання, регульованого збуту продукції, високі темпи інфляції, дисбаланси у структурі виробництва зумовили нагальну необхідність зміни облікової політики, що обслуговувала централізовано-планову економіку: планові та фактичні ціни, собівартість, незмінність купівельної спроможності грошей, низькі проценти за банківські кредити, наявність постійних постачальників сировини, матеріалів і покупців готової продукції, можливість отримання кредитів під відвантажені товари, чіткий контроль дебіторської та кредиторської заборгованості.

Високі темпи інфляції в економіці України даються взнаки як на підприємствах, так і у фінансово-кредитних

органах. У Міжнародних стандартах бухгалтерського обліку рекомендується відображати в системі бухгалтерського обліку та у звітності інфляційні явища в економіці. Такі дані можуть узагальнюватись у вигляді пояснень і розробних таблиць, додаткових звітів тощо. Для цього слід належним чином організувати внутрішню систему бухгалтерського обліку в умовах інфляції.

У цій статті зроблено спробу на основі вітчизняного і світового досвіду проаналізувати інфляційні явища з погляду можливості обліку та відображення їх у звітності.

У бухгалтерському обліку під інфляцією розуміють підвищення загального рівня цін в економіці внаслідок зниження їхньої купівельної спроможності.

Об'єкти бухгалтерського обліку відображають за початковою вартістю. Ця облікова реєстрація ґрунтується на таких методологічних засадах:

а) початкова вартість дорівнює фактичній вартості, на основі якої підприємство здійснювало виробничо-господарську діяльність;

б) початкова вартість є результатом погодження ціни суб'єктами виробничо-господарської діяльності.

Справедливою, на наш погляд, є думка про доцільність використання в умовах стабільних цін системи обліку, заснованої на початковій вартості. Так побудована система обліку в усіх високорозвинених країнах, де темпи інфляції низькі і не перевищують 5% за рік. В умовах значного коливання цін бухгалтерські дані, сформовані за початковою вартістю, є недостовірними і спотворюють результати виробничо-господарської діяльності. За ними неможливо правильно визначити фінансову стійкість чи ліквідність підприємства. Так, готівкові засоби і дебіторська заборгованість під час інфляції втрачають частину своїх вартостей, оскільки вони являють собою вимогу на фіксовану кількість грошей, що підлягає сплаті в майбутньому. Для прикладу візьмемо наявність дебіторської заборгованості в сумі 10 000 крб. протягом кварталу, коли місячний рівень інфляції становить 5%. Отже, за квартал рівень інфляції сягнув 15%. Визначимо зменшення дебіторської заборгованості протягом кварталу за місяцями:

перший — $10\,000 - (10\,000 \cdot 0,05) = 9500$;

другий — $9\,500 - (9\,500 \cdot 0,05) = 9025$;

третій — $9\,025 - (9\,025 \cdot 0,05) = 8\,573,75$;

у процентному відношенні — $(8573,75 : 10\,000) \times 100 = 85,74\%$.

Якщо ця обставина не буде врахована, то приховані витрати в економічній діяльності значно спотворять фактичний стан підприємства та його ліквідність. Навпаки, реальна величина кредиторської заборгованості, позик, займів під впливом інфляції частково погашається, оскільки витрати за цими зобов'язаннями здійснюються грошовими засобами, купівельна спроможність яких внаслідок інфляційних явищ значно знизилась. Це особливо характерно для тих ситуацій, коли процентні ставки за кредити банку не відображають рівень інфляції.

Поточна вартість засобів підприємства, визначена на основі оцінки активів за початковою вартістю, не є реальною. Це в свою чергу ускладнює оцінку можливих доходів фірми.

В умовах інфляції при оцінці вартості активів за початковою вартістю операцій відбувається значне зниження вартості забезпечення ресурсів підприємства. Це, в свою чергу, зменшує можливість отримання короткострокових кредитів банків. Зниження у звіті вартості активів призводить до зловживань в процесі приватизації підприємств, оскільки їхня облікова вартість, розрахована за початковою ціною, нереальна і не відповідає вартості активів у поточному періоді.

Слід зазначити, що відсутність обліку зміни цінних аспектів виробничо-господарської діяльності призводить до недостовірності звітних бухгалтерських даних про результати фінансової діяльності. Так, довгострокові активи як статті балансу, найхарактерніші для акціонерних і холдингових товариств, як правило, були придбані в попередні періоди діяльності, в які купівельна спроможність грошей була значно вищою. Відповідно до балансового методу взаємозв'язку активу і пасиву вартість цих активів, що відображає початкову купівельну спроможність, як правило, віднімають від надходжень, що характеризують поточну купівельну спроможність. Результатом цього є певна сума грошей зі змішаною купівельною спроможністю, зміст

якої дещо невизначений. Крім цього, без коригування фінансової звітності на вплив інфляційних явищ в економічному аналізі складно досягти узгодженості при вивченні та дослідженні результатів виробничо-господарської діяльності. Це пояснюється насамперед незіставленістю динамічних рядів активів і пасивів за один обліковий період, для якого характерна різка зміна цінних аспектів діяльності.

Важливо врахувати і те, що в період гіперінфляції заниження вартості активів (будівель, споруд, матеріальних запасів) призводить до недостовірності даних про витрати та значне заниження їх (собівартості виробництва і реалізації продукції). Це, в свою чергу, зумовлює завищення даних про фінансові результати і значно збільшує оподаткування суб'єктів виробничо-господарської діяльності, виплати дивідендів за акціями та процентів за облігаціями. Негативним наслідком цього явища є зменшення внутрішніх ресурсів підприємств, що мають бути направлені на модернізацію чи реконструкцію наявних активів.

З викладеного можна зробити загальний висновок про необхідність бухгалтерського обліку інфляційних явищ з метою отримання достовірної та реальної інформації про стан господарських засобів, джерел їх формування і господарські процеси.

Розрізняють кілька методів обліку інфляції залежно від його мети.

1. Поправки на зміну загального рівня цін.

Метою цього методу є відтворення реальної вартості активів, пасивів, надходжень і видатків з урахуванням зміни купівельної спроможності грошей. Для цього звичайну грошову одиницю, в якій ведеться бухгалтерський облік, замінюють одиницею постійної купівельної спроможності на певну дату без зміни бази оцінки — оцінки за початковою вартістю. Результати фінансово-господарської діяльності оцінюють за купівельною спроможністю. Наслідком таких коригувань є певний показник доходів, що являє собою максимальну суму ресурсів, яка може бути розподілена протягом облікового періоду без зниження здатності продовжувати стабільну діяльність.

Ілюстрацією цього методу є такий приклад.

Закуплено товарних цінностей на суму 100 тис. крб., реалізовано на загальну суму 200 тис. крб. З різницею 100 тис. крб. продавець сплатить в бюджет податок на добавлену вартість в розмірі 28%, тобто 21870 крб. Отже, при витратах реалізації 25 тис. крб. прибуток підприємства при незмінних цінах становитиме: $100000 - 21870 - 25000 = 53130$. Далі врахуємо, що загальний рівень цін, який вимірюється відповідним індексом за період закупівлі та реалізації товарно-матеріальних цінностей, зріс на 30%. Це означає, що закупівля того самого товару, що обійшлася в 100 тис. крб. при незмінних цінах, становитиме 130 тис. крб. Прибуток, скоригований за загальним рівнем цін, дорівнюватиме $53130 - 30000 = 23130$.

Отже, згідно з цим методом зберігається загальна купівельна спроможність підприємця, якщо він вилучить з обігу 23130 крб. з прибутку для розподілу. Звідси висновок, що метою методу коригувань за загальним рівнем цін є збереження загальної купівельної спроможності підприємця.

Перевагами цього методу є те, що він дає змогу обліковувати пасиви підприємства в однорідних грошових одиницях. Виходячи з цього можна створити методологію перерахунку вартостей, яка може бути застосована на загальнодержавному рівні. Крім цього,

можна обчислити прибутки і збитки, зумовлені інфляційними явищами.

Недоліком цього методу є загальний характер. У багатьох випадках облік прибутку в результаті зміни купівельної спроможності позикових зобов'язань, що обліковуються в балансі в період інфляції, може бути недостовірним. Підприємства з великою часткою позиченого капіталу можуть отримати великі інфляційні прибутки і при цьому бути на межі банкрутства. Крім цього, викликає сумнів правильність визначення загального рівня цін.

Однак, на нашу думку, використання цього методу в гіперінфлюованих економіках є виправданим і доцільним.

2. Метод коригувань за поточною вартістю.

Цей метод передбачає, що доход підприємства є сумою ресурсів, яку можна розподілити протягом цього періоду без врахування податків.

Згідно з цим методом слід коригувати початкову чисту вартість активів за спеціальними індексами цін, щоб відобразити зміни, зумовлені інфляцією. Застосовуючи цифрові дані, використані у попередньому прикладі, зауважимо, що якщо поточна вартість товарних запасів збільшилась на 30%, то для заміни їх треба уже 130 тис. крб. Тому при поточній оцінці засобів підприємством мають бути збільшені вартість цих товарно-матеріальних цінностей і власний капітал на 30 тис. крб. Джерелом даних надходжень повинен стати власний прибуток, через те що переоцінка вартості запасів призведе до збільшення собівартості спожитих ресурсів. Отже, поточні надходження будуть узгоджені з поточними витратами:

$$200000 - 100000 \cdot 130000/100000 = 70000 \text{ крб.}$$

В результаті розподілу підлягає не більше ніж 70000 крб. доходу.

Існує кілька варіантів оцінки поточної вартості. Поточна вартість звичайно дорівнює поточній відновній вартості активів. Якщо відновна вартість більша, ніж можлива вартість реалізації та приведена вартість, то як базу вимірювання беруть найбільшу з цих величин. Відновна вартість активів підприємства за видами їх є сумою наявних чи еквівалентних їм засобів, які мають бути виплачені для придбання в поточному періоді наявних активів. Можлива вартість реалізації, в свою чергу, є сумою наявних засобів, які можна отримати від продажу активів за вирахуванням витрат на їхню реалізацію. Приведена вартість — це вартість активів, перерахована за даними поточного періоду з врахуванням майбутніх чистих надходжень, які відносять на рахунки активів.

Цей метод дає об'єктивну інформацію про стан господарських засобів під впливом інфляційних зрушень в економіці. Однак для цього характерні, як і для всіх інших економічних моделей, елементи суб'єктивності. Якщо коригування за загальною купівельною спроможністю потребує лише зміни одиниці обліку активів, то коригування за поточною вартістю передбачає зміну одиниці вимірювання і, отже, порушує систему оцінки за початковою вартістю. Без врахування зміни купівельної спроможності грошей коригування за поточною вартістю не тільки різко звужує можливості інтерпретації порівняння даних за різні періоди, а й не враховує прибутки і збитки, зумовлені зміною купівельної спроможності наявних коштів.

3. Метод коригувань за поточною вартістю — постійною купівельною спроможністю.

Він ґрунтується на концепції приросту доходів, тобто збільшення поточної вартості активів вважають приростом лише в тій частині, в якій він перевищує загальні

темпи інфляції. Наприклад, якщо вартість придбаних на початок облікового періоду активів збільшиться з 100000 до 200000 крб. на кінець періоду, а загальний індекс з 700 до 1050, то реальне збільшення активів становить $200000 - 100000 \times 1050/700 = 50000$ крб. За цим методом суми, відображені за поточною вартістю, також перераховують в еквівалентні купівельні спроможності на кінець облікового періоду.

З погляду інформаційної функції бухгалтерського обліку цей метод вбирає в себе кращі риси методів, що розглянуті раніше. Однак для нього також характерні елементи суб'єктивності, він недостатньо точний і витратоємний.

4. Інші види поправок на інфляцію.

В багатьох країнах існують податкові механізми врахування впливу інфляції на вартісну оцінку засобів підприємства. До них належать створення резервів, що не оподатковуються, наприклад на розвиток підприємства. Так, у Франції створюється резерв на випадок зростання цін, у Великобританії — резервний запас господарської діяльності. В США існують різноманітні методи оцінки виробничих запасів, що найбільш піддаються впливу інфляції (ЛІФО, ФІФО, НІФО). В деяких країнах, наприклад в Австралії, Кореї, Франції, а також уже і в Україні, щомісяця підприємства можуть здійснювати переоцінку вартості певних елементів основного капіталу (в Україні — товарно-матеріальних цінностей відповідно до цін постачальників, що діють на момент переоцінки). Слід зазначити, що методи, які розглядаються, є дійовим засобом отримання реальної інформації. Однак вони носять вибірковий характер і застосовуються обмежено. Тому бухгалтерам-практикам потрібна цілісна система обліку в умовах інфляції, яка б докорінно не змінювала діючі схеми облікової роботи, але й разом з тим реально враховувала вплив зміни купівельної спроможності грошей на стан господарської діяльності. У зв'язку з цим доцільно розглянути основні елементи організації бухгалтерського обліку в гіперінфлюючій економіці України.

Для збереження цілісності системи господарських засобів використаємо системний підхід до розгляду змін в них, зумовлених інфляцією.

Основні засоби. Оцінка має здійснюватись за початковою вартістю. Для врахування впливу інфляції слід лише загальну суму наявних основних засобів за початковою вартістю збільшити так, щоб початкова оцінка разом з нарахованою була завжди у стільки разів більша, ніж початкова, у скільки разів зменшилась купівельна спроможність грошей. Для відображення результатів цієї дооцінки основних засобів слід рахунок 14 діючого Плану бухгалтерських рахунків перейменувати на "Переоцінка активів підприємства" і відкрити субрахунок 1 "Переоцінка основних засобів". Результати дооцінки при цьому мають щоквартально відображатися такими бухгалтерськими записами: дебет рахунку 01 "Основні засоби" — кредит рахунку 14/1 "Дооцінка основних засобів"; дебет рахунку 14/1 "Дооцінка основних засобів" — кредит рахунку 88 "Фонди спеціального призначення" однаковими сумами.

Матеріальні цінності. Облік матеріальних цінностей має здійснюватися на таких засадах:

- 1) застосування правильної оцінки;
- 2) проведення щомісячних переоцінок відповідно до діючих цін постачальників.

Щодо першого слід зазначити, що різноманітність видів і варіантів цін, на яких може ґрунтуватися варті-

сна оцінка, зумовлює необхідність вибору їх згідно з поставленими завданнями. Результати оцінки, отримані за методами, рекомендованими міжнародними стандартами бухгалтерського обліку в умовах змінної у часі тенденції та динаміки цін, значно відрізняються. Зазначимо, що принцип ФІФО актуалізує грошову оцінку, одночасно дезактуалізуючи ціновий механізм, а принцип ЛІФО навпаки. Тому в умовах різкої інфляції застосування принципу ЛІФО більш виправдане. Особливої уваги потребує оцінка матеріальних витрат за цінами відтворення і репродукції, що складають основу поточної оцінки (таблиця).

Таблиця

Зміст операції	Кількість	Ціна	Сума
Залишок на 1-ше число	12	10	120
Надходження			
перша партія	25	10	250
друга партія	15	9	135
третья партія	30	8	240
Надходження разом з залишком	82		745
Витрати за методом ФІФО	60		569
Витрати за методом ЛІФО	60		525
Залишки на кінець місяця			
за методом ФІФО	22	8	176
за методом ЛІФО	22	10	220

Розрахунок за методом ФІФО:

$$(12 + 25) 10 + 15 \cdot 9 + (60 - 12 - 25 - 15) 8 = 569.$$

Розрахунок за методом ЛІФО

$$30 \cdot 8 + 15 \cdot 9 + (60 - 30 - 15) 10 = 525.$$

Залишки на кінець місяця розраховують балансовим методом.

За методом ЛІФО можуть бути переоцінені товарно-матеріальні цінності, по яких не було надходжень за новими цінами. Суму дооцінки направляють на поповнення оборотних коштів.

Суми дооцінки товарно-матеріальних цінностей записують на дебет рахунків виробничих запасів і кредит рахунку 14 субрахунок 2 "Дооцінка товарно-матеріальних цінностей", з якого їх списують у кореспонденції з кредитом рахунку 88 "Фонди спеціального призначення".

Готова продукція. Готову продукцію на складах пропонується обліковувати за умовною собівартістю. При реалізації поточну переоцінку слід показувати на рахунках відпуску чи продажу, причому на рахунках відпуску чи відвантаження ціна продукції має бути фактурною, а на рахунках продажу — ринковою. Якщо собівартість продукції у наступному періоді не дорівнювала тій, що склалася у попередньому, залишки готових виробів пропонується переоцінювати так, щоб усі готові вироби обліковувались за собівартістю наступної реалізації. Для цього треба використовувати рахунок 14 субрахунок 3 "Дооцінка готової продукції".

Товари. Переоцінка товарів має здійснюватися на рахунках реалізації за такою методикою: ціна продажу зрівнюється з ціною купівлі. Остання може бути умовною

(визначатися за калькуляцією). Переоцінка товару, оприбуткованого за умовною фактурною ціною, після визначення фактичної його ціни на момент реалізації може не здійснюватися. Різницю, що виникає при цьому, пропонується відносити на фінансові результати діяльності.

Іншим варіантом обліку товарів в умовах інфляції може бути щомісячна переоцінка залишків товарів на складах (підтверджених документально інвентаризацією) відповідно до цін виробників, що діють у поточному місяці. На суми дооцінених товарів слід скласти такі бухгалтерські проводки: дебет рахунку 41 "Товари" — кредит рахунку 14 субрахунок 4 "Дооцінка товарів"; дебет рахунку 14 субрахунок 4 — кредит рахунку 88 "Фонди соціального призначення".

Кредиторська і дебіторська заборгованість. Щомісячно в центральній пресі повинен друкуватися загальний індекс зміни купівельної спроможності грошей, на який слід коригувати ці види зобов'язань.

Практика ведення бухгалтерського обліку виробила кілька підходів до переоцінки статей балансу в умовах інфляції.

Перший метод передбачає періодичні нарахування, пов'язані з інфляцією, до загальної суми активів та пасивів з наступним розподілом пропорційно до прийнятої бази. Перераховуватись мають лише рахунки матеріальних цінностей. Усі інші автоматично переоцінюються відповідно до загального індексу цін.

Другий метод визначення розмірів інфляційних нарахувань полягає у відстрочці до обчислення фактичного визначення їхнього розміру. Для цього має бути відкрито спеціальний рахунок, на якому показують загальну суму зміни купівельної спроможності грошей разом з прибутком чи збитками.

Третій метод передбачає поточні підрахунки і грунтується на принципі відтворення матеріальних запасів і відповідно відтворення оборотних засобів в початковому їх складі, але з переоцінкою на дату складання балансу за цінами, наближеними до ринкових.

В основі **четвертого методу** лежить принцип систематичного відокремлення в балансі і статистичної його частини від динамічної. При цьому обов'язково слід дотримуватись перманентності та умовності оцінки. Динамічну частину статей балансу слід вираховувати згідно з поточною купівельною спроможністю грошей.

Зміна купівельної спроможності грошей під впливом інфляційних і деінфляційних явищ зумовлює необхідність перегляду діючої облікової практики.

Викладене свідчить про доцільність обліку інфляційних процесів на підприємствах, оскільки він забезпечує отримання інформації про фактичний стан господарських засобів.

Не претендуючи на повну наукову виключність викладеного, слід констатувати, що реалізація його у практиці облікової роботи в Україні значно підвищить загальний рівень управління підприємствами в умовах приватизації та утвердження ринкових засад ведення господарства.